

Publikacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

**Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej upowszechnianie
za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+**

INFORMACJA O ZAWODZIE

Operator maszyn introligatorskich (732304)

Introligatorzy i pokrewni

Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej rozpowszechnianie za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+

Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

INFORMACJA O ZAWODZIE

Operator maszyn introligatorskich (732304)

Introligatorzy i pokrewni

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Departament Rynku Pracy

Publikacja opracowana w ramach projektu **Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej upowszechnianie za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+**

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój, Oś priorytetowa II Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, Działanie 2.4 Modernizacja publicznych i niepublicznych służb zatrudnienia oraz lepsze dostosowanie ich do potrzeb rynku pracy

PROJEKT NR: POWR.02.04.00-00-0060/16-00

Partnerzy projektu INFODORADCA+:

- DORADCA Consultants Ltd Sp. z o.o., Gdynia
- Instytut Technologii Eksploatacji – Państwowy Instytut Badawczy, Radom
- Instytut Pracy i Spraw Socjalnych, Warszawa
- Centralny Instytut Ochrony Pracy – Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa
- PBS Sp. z o.o., Sopot

INFORMACJA O ZAWODZIE

Operator maszyn introligatorskich (732304)

© Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Departament Rynku Pracy, Warszawa 2018

Kopiowanie i rozpowszechnianie w całości lub w części dozwolone wyłącznie za podaniem źródła.

ISBN 978-83-7789-495-8 [765]

Publikacja bezpłatna

Zdjęcie na okładce wykonane przez zespół ekspercki.

SPIS TREŚCI

1. DANE IDENTYFIKACYJNE ZAWODU	3
1.1. Nazwa i kod zawodu (wg Klasyfikacji zawodów i specjalności).....	3
1.2. Nazwy zwyczajowe zawodu.....	3
1.3. Usytuowanie zawodu w klasyfikacjach: ISCO, PKD	3
1.4. Notka metodologiczna, autorzy i eksperci opiniujący.....	3
2. OPIS ZAWODU.....	4
2.1. Synteza zawodu.....	4
2.2. Opis pracy i sposobu jej wykonywania.....	4
2.3. Środowisko pracy (warunki pracy, maszyny i narzędzia pracy, zagrożenia, organizacja pracy).....	5
2.4. Wymagania psychofizyczne i zdrowotne.....	6
2.5. Wykształcenie, tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie.....	7
2.6. Możliwości rozwoju zawodowego, awansu i potwierdzania kompetencji	8
2.7. Zawody pokrewne	9
3. ZADANIA ZAWODOWE I WYMAGANE KOMPETENCJE	9
3.1. Zadania zawodowe	9
3.2. Kompetencja zawodowa Kz1: Obsługiwanie i konserwacja maszyn i urządzeń introligatorskich.....	10
3.3. Kompetencje społeczne.....	12
3.4. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu.....	12
3.5. Powiązanie kompetencji zawodowych z opisami poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz Sektorowej Ramy Kwalifikacji.....	13
4. ODNIESIENIE DO SYTUACJI ZAWODU NA RYNKU PRACY I MOŻLIWOŚCI DOSKONALENIA ZAWODOWEGO.....	13
4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie	13
4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu.....	14
4.3. Zarobki osób wykonujących dany zawód/daną grupę zawodów	16
4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie.....	16
5. ODNIESIENIE DO EUROPEJSKIEJ KLASYFIKACJI UMIEJĘTNOŚCI/KOMPETENCJI, KWALIFIKACJI I ZAWODÓW (ESCO)	17
6. ŹRÓDŁA DODATKOWYCH INFORMACJI O ZAWODZIE	17
7. SŁOWNIK POJĘĆ	19
7.1. Definicje powiązane z opisem informacji o zawodzie (zawodoznawcze)	19
7.2. Definicje związane z wykonywaniem zawodu (branżowe)	21

1. DANE IDENTYFIKACYJNE ZAWODU

1.1. Nazwa i kod zawodu (wg Klasyfikacji zawodów i specjalności)

Operator maszyn introligatorskich 732304

1.2. Nazwy zwyczajowe zawodu

- Introligator.
- Introligator przemysłowy.
- Maszynista maszyn introligatorskich.

1.3. Usytuowanie zawodu w klasyfikacjach: ISCO, PKD

W Międzynarodowym Standardzie Klasyfikacji Zawodów ISCO-08 odpowiada grupie:

- 7323 Print finishing and binding workers.

Według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007):

- Sekcja C – Przetwórstwo przemysłowe.

1.4. Notka metodologiczna, autorzy i eksperci opiniujący

Notka metodologiczna

Opis informacji o zawodzie opracowano na podstawie:

- analizy źródeł (akty prawne, klasyfikacje krajowe, międzynarodowe) oraz źródeł internetowych,
- analizy opisu zawodu zamieszczonego w wyszukiwarce opisów zawodów na Portalu Publicznych Służb Zatrudnienia,
- badań ankietowych prowadzonych w projekcie INFODORADCA+ w październiku 2018 r.,
- zebranych opinii od recenzentów, członków panelu ewaluacyjnego oraz zespołu ds. walidacji i jakości informacji o zawodach.

Autorzy i eksperci opiniujący

Zespół Ekspertki:

- Przemysław Jaworski – Progres-2000 Sp. z o.o., Radom.
- Sławomir Szewczyk – Tania Drukarnia, Radom.
- Halina Zwolska – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.

Zespół ds. walidacji i jakości informacji o zawodzie:

- Dorota Koprowska – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.
- Tomasz Kupidura – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.
- Krzysztof Symela – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.
- Ireneusz Woźniak – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.

Recenzenci:

- Jakub Klus – Polska Wytwórnia Papierów Wartościowych S.A., Warszawa.
- Wojciech Pilc – Zespół Szkół Poligraficznych im. Mikołaja Reja w Łodzi, Łódź.

Panel ewaluacyjny – przedstawiciele partnerów społecznych:

- Małgorzata Graczyk-Cerba – Wielkopolski Związek Pracodawców LEWIATAN, Poznań.
- Czesława Sońta – Krajowa Rada Związku Zawodowego Poligrafów, Warszawa.

Data (rok) opracowania opisu informacji o zawodzie: 2018 r.

WAŻNE:

W tekście opisu informacji o zawodzie występują podkreślenia wybranych określeń wraz z indeksem górnym, który wskazuje numer definicji w słowniku branżowym w punkcie 7.2.

2. OPIS ZAWODU

2.1. Synteza zawodu

Operator maszyn introligatorskich przygotowuje, obsługuje i konserwuje maszyny oraz urządzenia służące do obróbki produktów poligraficznych.

2.2. Opis pracy i sposobu jej wykonywania

Opis pracy

Operator maszyn introligatorskich odpowiada za przetwarzanie materiałów poligraficznych: druków luźnych¹, łączonych² i opraw¹⁰. Do czynności wykonywanych przez operatora maszyn introligatorskich należy również przycinanie arkuszy papieru do uzyskania pożądanego formatu, składanie ich i łączenie za pomocą kleju lub specjalnych nici albo drutów. Może też wykonywać działania w celu zabezpieczenia lub uszlachetnienia produktów poligraficznych¹⁵, takie jak laminowanie⁶, foliowanie³ lub lakierowanie⁵.

Pracę swoją wykonuje za pomocą urządzeń różnych typów. Ma do czynienia z krajarkami papieru⁴, maszynami do złamywania arkuszy¹⁷ (tzw. złamywarkami), prasami introligatorskimi¹² różnego przeznaczenia wkładów¹⁶ lub składek powstałych w wyniku złamywania arkuszy. Posługuje się maszynami do zaklejania oraz wzmacniania grzbietów wkładek książkowych, do wykonywania okładek (papierowych, z tworzyw sztucznych bądź płóciennych) i łączenia ich z wkładami.

Do prac wykonywanych przez operatora maszyn introligatorskich może należeć także transport niezadrukowanego i zadrukowanego materiału między stanowiskami druku, obróbki introligatorskiej i spedycji przy użyciu wózków ręcznych, elektrycznych lub spalinowych.

Sposoby wykonywania pracy

Operator maszyn introligatorskich wykonuje pracę z wykorzystaniem odpowiednich metod, technik i procedur związanych z:

- uruchomieniem i przygotowaniem urządzeń do pracy (uzupełnianie papieru, tektury, zszywek, kleju, nici),
- wyborem odpowiedniej maszyny i materiałów produkcyjnych do postawionego zadania zawodowego,
- ustawieniem parametrów wybranego urządzenia,
- wykonaniem próbnego egzemplarza produktu finalnego, jego oceną oraz ewentualną korektą ustawień maszyny,
- nadzorowaniem pracy urządzenia, analizą komunikatów z panelu operacyjnego¹¹,
- konfekcjonowaniem wykonanych produktów czyli sortowaniem, pakowaniem i odpowiednim oznaczaniem,
- usuwaniem drobnych usterek np. zacięcia papieru w mechanizmie maszyny,
- wykonywaniem prostych czynności konserwatorskich (smarowanie przewodnic, oczyszczanie powierzchni z resztek kleju czy parafiny, usuwanie pyłu papierowego),
- monitorowaniem zużycia materiałów i sporządzaniem zapotrzebowania na ich uzupełnienie,
- zgłaszaniem do przełożonego nieprawidłowości w działaniu maszyny,
- powiadamianiem przełożonego o konieczności wykonania przeglądu okresowego¹⁴.

Więcej szczegółowych informacji znajduje się w sekcjach: 3.1. Zadania zawodowe oraz 3.2. Kompetencje zawodowe.

2.3. Środowisko pracy (warunki pracy, maszyny i narzędzia pracy, zagrożenia, organizacja pracy)

Warunki pracy

Operator maszyn introligatorskich pracuje w halach produkcyjnych firm lub przedsiębiorstw introligatorskich, wydziałach zakładów poligraficznych lub instytucjach zajmujących się wykonywaniem produktów introligatorskich.

Praca wykonywana jest zazwyczaj w pomieszczeniach klimatyzowanych, z dobrym oświetleniem dziennym i/lub sztucznym. Posadzki w tych pomieszczeniach wykonane są z materiałów niepalnych i antypoślizgowych. Pracownik wyposażony jest w ubranie robocze, buty ochronne, ochronniki słuchu, rękawice ochronne, okulary ochronne.

Operator maszyn introligatorskich może pracować w trudnych warunkach: np. przy dużym hałasie lub innych niekorzystnych warunkach środowiskowych. Operator zatrudniony w dużym zakładzie obsługuje jeden lub kilka rodzajów urządzeń introligatorskich, zwykle rozbudowanych i skomplikowanych w obsłudze.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie.

Wykorzystywane maszyny i narzędzia pracy

Operator maszyn introligatorskich w działalności zawodowej wykorzystuje m.in.:

- maszyny do wyrównywania i utrząsania arkuszy w stosie (utrząsarki),
- maszyny do przecinania papieru (krajarki jedno- i wielonożowe),
- maszyny do złamywania arkuszy (złamywarki),
- prasy introligatorskie,
- maszyny do perforowania¹³,
- maszyny do kompletowania wkładów,
- maszyny do szycia drutem lub niciami (niciarki⁸),
- maszyny do opraw bezszyciowych,
- maszyny do zaklejania i obróbki grzbietów,
- maszyny do cięcia tektury, płótna i innych materiałów,
- maszyny do wykonywania okładek z tworzyw sztucznych,
- maszyny do łączenia wkładów z okładką,
- maszyny do wykonywania obwolut⁹,
- maszyny do produkcji opakowań,
- maszyny do uszlachetniania produktów poligraficznych,
- linie potokowe⁷ do oprawiania: zeszytowego, prostego, złożonego.

Organizacja pracy

Operator maszyn introligatorskich w zależności od miejsca pracy, zakresu wykonywanych zadań zawodowych i liczby osób zatrudnionych może pracować indywidualnie lub zespołowo. Pracuje w systemie jedno- lub wielozmianowym. W zależności od miejsca świadczenia usług oraz ilości zamówień, jego czas pracy może skracać się lub wydłużać. Bezpośrednim przełożonym operatora maszyn introligatorskich jest brygadzysta lub kierownik.

Zagrożenia mające wpływ na bezpieczeństwo pracy człowieka

Operator maszyn introligatorskich w trakcie wykonywania pracy narażony jest na zagrożenia takie, jak:

- urazy mechaniczne (zmiżdżenia, stłuczenia spowodowane przez ruchome części maszyn introligatorskich),
- zagrożenia chemiczne (ze względu na składniki klejów, środków myjących, które mogą wywołać zatrucia),
- urazy wynikające z poślizgnięcia się i upadków,
- możliwość poparzenia,
- środowiskowe (hałas, zapylenie),
- zanieczyszczenie powietrza pyłami i gazami,
- hałasu maszyn i urządzeń introligatorskich.

Do występujących w tym zawodzie chorób można zaliczyć m.in.:

- choroby układu mięśniowo-szkieletowego,
- choroby reumatyczne,
- ostre reakcje alergiczne.

Szczególnie ważne jest planowanie i organizowanie pracy operatora maszyn introligatorskich zgodnie z:

- zasadami i przepisami bezpieczeństwa i higieny pracy,
- zasadami przeciwpożarowymi,
- zasadami ochrony środowiska,
- zasadami ergonomii.

2.4. Wymagania psychofizyczne i zdrowotne

Wymagania psychofizyczne

Dla pracownika wykonującego zawód **operatora maszyn introligatorskich** ważne są:

w kategorii wymagań fizycznych

- duża sprawność układu mięśniowo-szkieletowego,
- dobra ogólna wydolność fizyczna,
- sprawność układu kostno-stawowego,
- sprawność zmysłu dotyku,
- sprawność zmysłu węchu,
- sprawność narządów równowagi,
- sprawność narządu wzroku;

w kategorii sprawności sensomotorycznych

- koordynacja wzrokowo-ruchowa,
- ostrość wzroku,
- rozróżnianie barw,
- spostrzegawczość,
- zmysł równowagi,
- czucie dotykowe,
- powonienie,
- zręczność rąk i zręczność palców;

w kategorii sprawności i zdolności

- zdolność koncentracji uwagi,
- podzielność uwagi,
- uzdolnienia techniczne,
- zdolność do współdziałania;

w kategorii cech osobowościowych

- samodzielność,
- samokontrola,
- odpowiedzialność za działania zawodowe,
- dokładność,
- cierpliwość,
- gotowość do pracy w warunkach monotonicznych,
- wytrzymałość na długotrwały wysiłek fizyczny,
- gotowość do pracy w szybkim tempie,
- dbałość o jakość pracy,
- dbałość o porządek i bezpieczeństwo na stanowisku pracy.

Więcej informacji znajduje się w sekcjach: 3.3. Kompetencje społeczne; 3.4. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu.

Wymagania zdrowotne

W zawodzie **operator maszyn introligatorskich** wymagany jest ogólny dobry stan zdrowia i sprawność fizyczna kończyn górnych i dolnych, dobry wzrok, słuch, węch, duża sprawność układu oddechowego i układu krążenia.

Przeciwwskazaniami do pracy w zawodzie operator maszyn introligatorskich są m.in.:

- choroby ograniczające sprawność ruchową i manualną,
- zaburzenia równowagi,
- padaczka,
- choroby układu krążenia,
- wady serca,
- wady wzroku i słuchu niepoddające się korekcji,
- choroby skóry,
- choroby układu oddechowego.

Operator maszyn introligatorskich narażony jest na obciążenia statyczne podczas przyjmowania wymuszonej pozycji ciała przy obsłudze maszyny oraz obciążenia dynamiczne podczas wykonywania ręcznych prac transportowych.

WAŻNE:

O stanie zdrowia i ewentualnych przeciwwskazaniach do wykonywania zawodu orzeka lekarz medycyny pracy.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie.

2.5. Wykształcenie, tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie

Wykształcenie niezbędne do podjęcia pracy w zawodzie

Przy zatrudnianiu w zawodzie **operator maszyn introligatorskich** preferowane jest wykształcenie na poziomie branżowej szkoły I stopnia (dawniej zasadnicza szkoła zawodowa) o profilu poligraficznym.

Pracodawcy preferują osoby, które ukończyły kształcenie i potwierdziły kwalifikacje w zawodach szkolnych (pokrewnych), takich jak np.: introligator, technik procesów introligatorskich oraz w zawodzie rzemieślniczym introligator.

Tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie

W zawodzie **operator maszyn introligatorskich** podjęcie pracy ułatwia:

- posiadanie świadectwa czeladniczego i dyplomu mistrzowskiego (oraz suplementów Europass do tych dokumentów) w zawodzie pokrewnym introligator, nadawanych w ramach rzemieślniczego przygotowania zawodowego, po zdaniu egzaminu organizowanego przez Izby Rzemieślnicze,
- posiadanie potwierdzonych kwalifikacji zawodowych, po zdaniu egzaminu organizowanego przez Okręgowe Komisje Egzaminacyjne, w zawodach szkolnych pokrewnych: technik procesów introligatorskich (AU.16 Realizacja procesów introligatorskich, AU.43 Planowanie i kontrola produkcji poligraficznej) oraz introligator (AU.16 Realizacja procesów introligatorskich).

Dodatkowym atutem przy zatrudnianiu w zawodzie operator maszyn introligatorskich może być:

- posiadanie certyfikatów i świadectw potwierdzających udział w szkoleniach branżowych organizowanych przez stowarzyszenia zawodowe i organizacje branżowe z zakresu obsługi maszyn introligatorskich,
- posiadanie uprawnień do obsługi specjalistycznych maszyn i urządzeń wykorzystywanych w procesach poligraficznych, np.: krajarek, złamywarek, niciarek, oklejarek i laminówek.

Pracę w zawodzie operator maszyn introligatorskich może także wykonywać również osoba, która:

- została przyuczona do zawodu i uzyskała doświadczenie w trakcie wykonywania pracy,
- odbyła szkolenie organizowane w firmie specjalizującej się w usługach poligraficznych lub w wyspecjalizowanym ośrodku szkoleniowym,
- odbyła szkolenia organizowane przez pracodawców, stowarzyszenia zawodowe, organizacje branżowe, producentów maszyn introligatorskich i poligraficznych.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu.

2.6. Możliwości rozwoju zawodowego, awansu i potwierdzania kompetencji

Możliwości rozwoju zawodowego i awansu

Pracownik w zawodzie **operator maszyn introligatorskich** ma możliwość:

- rozpocząć pracę od stanowiska pomocnika, a następnie wraz z nabyciem doświadczenia zawodowego awansować na samodzielne stanowisko,
- po nabyciu dalszego doświadczenia zawodowego, przy posiadaniu dobrych zdolności i umiejętności organizacyjnych oraz umiejętności pracy z ludźmi – awansować na stanowisko brygadzysty,
- zdobyć i potwierdzić kwalifikację AU.16 Realizacja procesów introligatorskich, a następnie AU.43 Planowanie i kontrola produkcji poligraficznej – po ukończeniu kwalifikacyjnego kursu zawodowego i zdaniu egzaminu organizowanego przez Okręgowe Komisje Egzaminacyjne,
- zdobyć tytuł czeladnika, a następnie mistrza w zawodzie pokrewnym introligator,
- kształcić się w branżowej szkole I stopnia (zawód introligator) lub technikum poligraficznym (zawód technik procesów introligatorskich) i następnie po zdaniu matury kontynuować naukę w szkole wyższej na kierunku papiernictwo i poligrafia,
- założyć i prowadzić działalność gospodarczą w zakresie usług introligatorskich,
- rozszerzać swoje kompetencje zawodowe poprzez kształcenie i/lub szkolenie w zawodach pokrewnych.

Możliwości potwierdzania kompetencji

Obecnie (2018 r.) w zawodzie **operator maszyn introligatorskich** nie ma możliwości potwierdzania kompetencji zawodowych w edukacji formalnej oraz pozaformalnej.

Istnieje możliwość potwierdzenia przed Okręgową Komisją Egzaminacyjną kwalifikacji przydatnych do wykonywania zawodu operator maszyn introligatorskich wyodrębnionych w zawodach pokrewnych (szkolnych), dla których prowadzi się kształcenie w systemie szkolnictwa zawodowego.

W szczególności dotyczy to następujących kwalifikacji:

- AU.16 Realizacja procesów introligatorskich (technik procesów introligatorskich, introligator),
- AU.43 Planowanie i kontrola produkcji poligraficznej (technik procesów introligatorskich).

Alternatywną drogę potwierdzenia kompetencji w zawodzie operator maszyn introligatorskich oferuje system rzemieślniczego przygotowania zawodowego, który umożliwia zdobycie tytułu czeladnika, a następnie mistrza w zawodzie pokrewnym introligator. Dokumentami potwierdzającymi te tytuły są odpowiednio: świadectwo czeladnicze oraz dyplom mistrzowski.

Więcej informacji można uzyskać w Bazie Usług Rozwojowych <https://uslugirozwojowe.parp.gov.pl> oraz Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

2.7. Zawody pokrewne

Osoba zatrudniona w zawodzie **operator maszyn introligatorskich** może rozszerzać swoje kompetencje zawodowe w zawodach pokrewnych:

Nazwa zawodu pokrewnego zgodnie z Klasyfikacją zawodów i specjalności	Kod zawodu
Technik poligraf	311918
Technik procesów introligatorskich ^S	311936
Drukarz ^S	732201
Introligator ^S	732301
Introligator galanteryjny	732302
Introligator poligraficzny	732303

3. ZADANIA ZAWODOWE I WYMAGANE KOMPETENCJE

3.1. Zadania zawodowe

Pracownik w zawodzie **operator maszyn introligatorskich** wykonuje różnorodne zadania, do których należą w szczególności:

- Z1 Przygotowywanie materiałów, maszyn i urządzeń do wykonywania procesów introligatorskich.
- Z2 Obsługiwanie maszyn i urządzeń introligatorskich oraz nadzorowanie ich pracy.
- Z3 Czyszczenie i konserwacja maszyn introligatorskich.
- Z4 Ocenianie stanu technicznego maszyn i urządzeń introligatorskich oraz zgłaszanie problemów w zakresie przeglądów, konserwacji i napraw.

3.2. Kompetencja zawodowa Kz1: Obsługiwanie i konserwowanie maszyn i urządzeń introligatorskich

Kompetencja zawodowa Kz1: Obsługiwanie i konserwowanie maszyn i urządzeń introligatorskich obejmuje zestaw zadań zawodowych Z1, Z2, Z3, Z4, do realizacji których wymagane są odpowiednie zbiory wiedzy i umiejętności.

Z1 Przygotowywanie materiałów, maszyn i urządzeń do wykonywania procesów introligatorskich	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> • Przepisy BHP, ochrony ppoż., ochrony środowiska oraz wymagania ergonomii przy przygotowywaniu materiałów, maszyn i urządzeń do wykonywania procesów introligatorskich; • Terminologię techniczną z zakresu introligatorstwa; • Dokumentację techniczną maszyn introligatorskich; • Budowę, zasady działania oraz instrukcje obsługi maszyn introligatorskich; • Sposoby i procedury włączania i wyłączania maszyn introligatorskich; • Techniki introligatorskie oraz ich nazewnictwo; • Kolejność wykonywania czynności introligatorskich; • Minimalne i maksymalne formaty obsługiwane przez poszczególne maszyny; • Materiały eksploatacyjne stosowane w obsługiwanych maszynach introligatorskich; • Części eksploatacyjne maszyn introligatorskich; • Sposoby obróbki różnych materiałów introligatorskich; • Zasady segregacji gromadzenia, magazynowania i przekazywania do utylizacji odpadów niebezpiecznych i surowców wtórnych; • Zasady bezpiecznego używania środków transportu wewnątrzzakładowego; • Stan techniczny używanych środków transportu; • Pomieszczenia bądź wydzielone miejsca pomieszczeń przeznaczone do składowania materiałów niezadrukowanych, gotowych produktów, części i materiałów eksploatacyjnych. 	<ul style="list-style-type: none"> • Stosować przepisy BHP, ochrony ppoż., ochrony środowiska oraz wymagania ergonomii przy przygotowywaniu materiałów, maszyn i urządzeń do wykonywania procesów introligatorskich; • Posługiwać się terminologią techniczną z zakresu introligatorstwa; • Posługiwać się dokumentacją techniczną maszyn introligatorskich; • Dobierać maszyny i urządzenia do realizacji procesów introligatorskich; • Włączać i uruchamiać maszynę introligatorską i wyłączać ją po skończeniu pracy; • Stosować techniki introligatorskie przewidziane dla konkretnego zlecenia zgodnie z kolejnością wykonywania czynności introligatorskich; • Oceniać, czy konkretna maszyna introligatorska może obrabiać potrzebny format materiału; • Oceniać, czy ilość materiałów eksploatacyjnych w maszynie jest wystarczająca do wykonania zadania; • Oceniać stopień zużycia części eksploatacyjnych i podejmować decyzję, czy dana część może być wykorzystana przy realizacji konkretnego zadania; • Określać, która maszyna introligatorska jest odpowiednia do obróbki konkretnego materiału introligatorskiego; • Segregować powstające podczas pracy surowce wtórne i umieszczać je w odpowiednich pojemnikach oraz zabezpieczać niebezpieczne dla środowiska odpady, przygotowywać do utylizacji i odpowiednio je składować; • Używać zgodnie z przeznaczeniem środków transportu wewnątrzzakładowego; • Oceniać stan techniczny i przydatność do użytkowania środków transportu wewnątrzzakładowego; • Lokalizować pomieszczenia bądź wydzielone miejsca pomieszczeń przeznaczone do składowania materiałów niezadrukowanych, gotowych produktów, części i materiałów eksploatacyjnych.

Z2 Obsługiwanie maszyn i urządzeń introligatorskich oraz nadzorowanie ich pracy	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> Przepisy BHP, ochrony ppoż., ochrony środowiska oraz wymagania ergonomii przy obsłudze maszyn i urządzeń introligatorskich; Operacje wykonywane przez poszczególne maszyny introligatorskie; Instrukcje obsługi używanych maszyn introligatorskich; Podajniki, na które jest nakładany materiał do obróbki introligatorskiej; Elementy sterujące maszyn introligatorskich; Urządzenia wyjściowe maszyn introligatorskich; Sygnaly o nieprawidłowej pracy maszyny; Poziom materiałów eksploatacyjnych i sygnaly o ich braku; Procedury wymiany części eksploatacyjnych maszyn introligatorskich; Procedury składania zapotrzebowania na dostawę części i materiałów eksploatacyjnych; Zasady oznaczania zużytych części eksploatacyjnych i przekazywania ich do regeneracji. 	<ul style="list-style-type: none"> Stosować przepisy BHP, ochrony ppoż., ochrony środowiska oraz wymagania ergonomii przy obsłudze maszyn i urządzeń introligatorskich; Ustawiać lub programować operacje, które mają być wykonywane przy użyciu konkretnej maszyny introligatorskiej; Obsługiwać maszyny introligatorskie zgodnie z instrukcją obsługi; Ustawiać podajniki wejściowe maszyn introligatorskich do parametrów obrabianego materiału; Nakładać materiał do obróbki na odpowiedni podajnik wejściowy lub na stół roboczy maszyny introligatorskiej; Ustawiać parametry urządzeń wyjściowych maszyn introligatorskich odpowiednio do wykonywanej czynności; Interpretować sygnaly o nieprawidłowej pracy maszyny introligatorskiej i odpowiednio na nie reagować; Kontrolować poziom materiałów eksploatacyjnych i uzupełniać je, gdy się skończą w trakcie wykonywania zadania; Wymieniać – jeśli należy to do kompetencji operatora – część eksploatacyjną, która jest zbyt zużyta lub uzupełniać brakujące lub nienadające się do użytku materiały eksploatacyjne; Składać zapotrzebowania na dostawę części i materiałów eksploatacyjnych do osoby odpowiedzialnej za zaopatrzenie; Zgłaszać potrzebę przekazania zużytej części eksploatacyjnej do regeneracji.

Z3 Czyszczenie i konserwacja maszyn introligatorskich	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> Przepisy BHP, ochrony ppoż., ochrony środowiska oraz wymagania ergonomii przy czyszczeniu i konserwacji maszyn introligatorskich; Zasady czyszczenia i konserwacji maszyn i urządzeń introligatorskich; Zasady usuwania z maszyny introligatorskiej odpadów powstałych podczas pracy; Procedury czyszczenia i konserwacji maszyn introligatorskich po skończeniu zadania, na koniec dnia roboczego i okresowe oraz harmonogram okresowych konserwacji maszyn introligatorskich; Procedury sprawdzania i regulacji pracy maszyn introligatorskich; 	<ul style="list-style-type: none"> Stosować przepisy BHP, ochrony ppoż., ochrony środowiska oraz wymagania ergonomii przy czyszczeniu i konserwacji maszyn introligatorskich; Dokonywać czyszczenia i konserwacji maszyn introligatorskich; Ocenić, które materiały eksploatacyjne można pozostawić w maszynie introligatorskiej do wykorzystania w kolejnych zleceniach, a które należy usunąć z maszyny przed jej wyłączeniem; Czyścić i konserwować maszynę introligatorską stosując odpowiednie procedury, narzędzia i środki czyszczące oraz wykonywać okresową konserwację maszyn introligatorskich w zakresie przewidzianym dla operatora;

<ul style="list-style-type: none"> • Zasady przekazywania do utylizacji materiałów eksploatacyjnych, które nie mogą pozostać w maszynie; • Procedury wewnętrzzakładowe w zakresie czyszczenia i konserwacji maszyn introligatorskich; • Zasady utrzymania porządku na stanowisku pracy wokół maszyn introligatorskich. 	<ul style="list-style-type: none"> • Sprawdzać i oceniać poprawność pracy maszyn introligatorskich; • Usuwać i przekazywać do utylizacji materiały eksploatacyjne, które nie mogą pozostać w maszynie introligatorskiej po jej wyłączeniu i odpowiednio czyścić zasobniki na te materiały; • Stosować procedury wewnętrzzakładowe w zakresie czyszczenia i konserwacji maszyn introligatorskich; • Porządkować stanowisko pracy wokół maszyn introligatorskich.
---	---

Z4 Ocenianie stanu technicznego maszyn i urządzeń introligatorskich oraz zgłaszanie problemów w zakresie przeglądów, konserwacji i napraw

WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> • Sposoby oceny stanu technicznego maszyn i urządzeń introligatorskich; • Procedury okresowych przeglądów w zakresie konserwacji i napraw maszyn i urządzeń introligatorskich; • Zasady współpracy z serwisem technicznym w zakresie przeglądów, konserwacji i napraw maszyn introligatorskich; • Konieczność wykonywania przez serwis przeglądów okresowych maszyn introligatorskich; • Objawy nieprawidłowego działania maszyn i urządzeń introligatorskich. 	<ul style="list-style-type: none"> • Oceniać stan techniczny maszyn i urządzeń introligatorskich; • Przygotowywać maszyny introligatorskie do okresowych przeglądów; • Współpracować z serwisem technicznym w zakresie przeglądów, konserwacji i napraw maszyn introligatorskich; • Zgłaszać potrzebę konieczności wykonania przez serwis przeglądu lub naprawy maszyny introligatorskiej; • Udzielać pracownikowi serwisu informacji koniecznych do przeprowadzenia przeglądu i naprawy maszyn introligatorskich.

3.3. Kompetencje społeczne

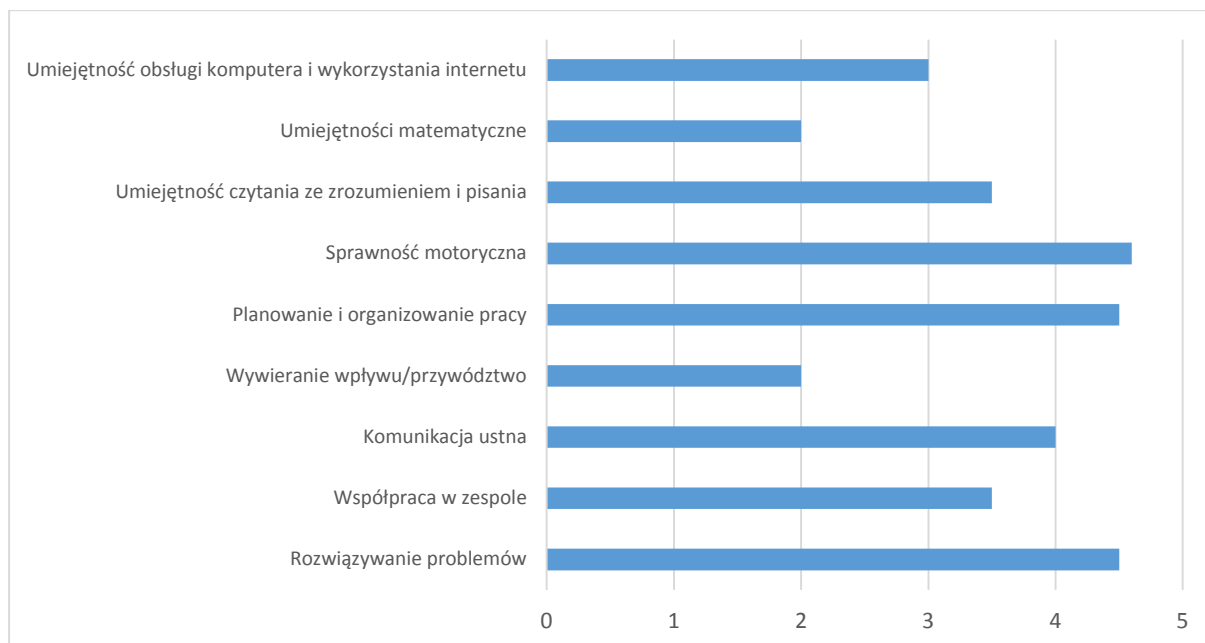
Pracownik w zawodzie **operator maszyn introligatorskich** powinien mieć kompetencje społeczne niezbędne do prawidłowego i skutecznego wykonywania zadań zawodowych.

W szczególności pracownik jest gotów do:

- Ponoszenia odpowiedzialności za skutki podejmowanych działań związanych z obsługą maszyn introligatorskich oraz bezpieczeństwo współpracowników.
- Podejmowania współpracy w zespole pracowniczym w zakresie wykonywanej pracy.
- Oceniania pracy własnej oraz zespołów, w zakresie realizacji zadań zawodowych właściwych dla zawodu operator maszyn introligatorskich.
- Podnoszenia własnych kompetencji zawodowych w zakresie obsługi maszyn introligatorskich.
- Współdziałania w grupie podczas wykonywania prac właściwych dla procesów introligatorskich.
- Przestrzegania zasad kultury i etyki zawodowej oraz wewnętrznych regulaminów i zarządzeń miejsca pracy.

3.4. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu

Pracownik powinien mieć zdolność właściwego wykonywania zadań zawodowych i predyspozycje do rozwoju zawodowego. Dlatego wymaga się od niego odpowiednich kompetencji kluczowych. Zostały one zilustrowane w formie profilu (rys. 1) ukazującego wagę kompetencji kluczowych dla zawodu **operator maszyn introligatorskich**.

Rys. 1. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu **operator maszyn introligatorskich**

Uwaga:

Wykaz kompetencji kluczowych opracowano na podstawie wykazu stosowanego w Międzynarodowym Badaniu Kompetencji Osób Dorosłych – projekt PIAAC (OECD).

3.5. Powiązanie kompetencji zawodowych z opisami poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz Sektorowej Ramy Kwalifikacji

Kompetencje zawodowe pracownika w zawodzie **operator maszyn introligatorskich** nawiązują do opisów poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji.

Opis zawodu, zadań zawodowych i wymagań kompetencyjnych może stanowić materiał informacyjny dla przygotowania (lub aktualizacji) opisów kwalifikacji wprowadzanych do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji (ZSK). Więcej informacji:

- Zintegrowany System Kwalifikacji: <https://www.kwalifikacje.gov.pl>
- Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji: <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

4. ODNIESIENIE DO SYTUACJI ZAWODU NA RYNKU PRACY I MOŻLIWOŚCI DOSKONALENIA ZAWODOWEGO

4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie

Operator maszyn introligatorskich może podejmować pracę w:

- zakładach poligraficznych,
- zakładach prowadzących usługi poligraficzne i reklamowe,
- małych zakładach introligatorskich świadczących usługi dla ludności,
- wydawnictwach,
- agencjach reklamowych,
- archiwach,
- firmach rzemieślniczych,

jako maszynista we wszystkich technikach drukowania, pomocnik maszynisty, kopista, introligator przemysłowy, technolog.

Operator maszyn introligatorskich może również prowadzić własną działalność gospodarczą.

WAŻNE:

Zachęcamy do sprawdzenia dostępnych ofert pracy w **Centralnej Bazie Ofert Pracy:**

<http://oferty.praca.gov.pl>

Natomiast aktualizacje informacji o możliwościach zatrudnienia w zawodzie, przyszłe zapotrzebowanie na dany zawód na rynku pracy oraz dodatkowe informacje można uzyskać, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 31.10.2018]:

Ranking (monitoring) zawodów deficytowych i nadwyżkowych:

<http://mz.praca.gov.pl>

<https://www.gov.pl/web/rodzina/zawody-deficytowe-zrownowazone-i-nadwyzkowe>

Barometr zawodów: <https://barometrzwodow.pl>

Wojewódzkie obserwatoria rynku pracy:

Mazowieckie – <http://obserwatorium.mazowsze.pl>

Małopolskie – <https://www.obserwatorium.malopolska.pl>

Lubelskie – <http://lorp.wup.lublin.pl>

Regionalne Obserwatorium Rynku Pracy w Łodzi – <http://obserwatorium.wup.lodz.pl>

Pomorskie – <http://www.porp.pl>

Opolskie – <http://www.obserwatorium.opole.pl>

Wielkopolskie – <http://www.obserwatorium.wup.poznan.pl>

Zachodniopomorskie – <https://www.wup.pl/pl/dla-instytucji/zachodniopomorskie-obserwatorium-ryнку-pracy>

Podlaskie – <http://www.obserwatorium.up.podlasie.pl>

Zielona Linia. Centrum Informacyjne Służb Zatrudnienia:

<http://zielonalinia.gov.pl>

Portal Prognozowanie Zatrudnienia:

www.prognozowaniezatrudnienia.pl

Portal EU Skills Panorama:

<http://skillspanorama.cedefop.europa.eu/en>

Europejski portal mobilności zawodowej EURES:

<https://eures.praca.gov.pl>

<https://ec.europa.eu/eures/public/pl/homepage>

4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu

Kształcenie

Obecnie (2018 r.) w ramach systemu kształcenia zawodowego w Polsce nie przygotowuje się kandydatów do pracy w zawodzie **operator maszyn introligatorskich**.

Kompetencje przydatne do wykonywania zawodu operator maszyn introligatorskich można uzyskać:

- w branżowej szkole I stopnia, w pokrewnym zawodzie introligator,
- w technikum, w zawodzie technik procesów introligatorskich,
- w ramach rzemieślniczego przygotowania zawodowego, które umożliwia zdobycie tytułu czeladnika, a następnie mistrza w zawodzie pokrewnym introligator.

Można również uczestniczyć w kwalifikacyjnym kursie zawodowym w ramach kwalifikacji:

- AU.16 Realizacja procesów introligatorskich (technik procesów introligatorskich, introligator),
 - AU.43 Planowanie i kontrola produkcji poligraficznej (technik procesów introligatorskich),
- organizowanym przez:
- publiczne szkoły prowadzące kształcenie zawodowe,

- niepubliczne szkoły posiadające uprawnienia szkół publicznych, prowadzące kształcenie zawodowe,
- publiczne i niepubliczne placówki kształcenia ustawicznego, placówki kształcenia praktycznego, ośrodki dokształcania i doskonalenia zawodowego,
- instytucje rynku pracy prowadzące działalność edukacyjno-szkoleniową,
- podmioty prowadzące działalność oświatową na podstawie ustawy Prawo przedsiębiorców.

Osoby, które po spełnieniu wymagań formalnych i zdaniu egzaminu (przeprowadzanego również w trybie eksternistycznym) przed Okręgową Komisją Egzaminacyjną uzyskały dyplom potwierdzający kwalifikację wyodrębnioną w ww. zawodach, mają możliwość otrzymania również suplementu Europass do tego dokumentu w języku polskim lub angielskim, co ma istotne znaczenie w przypadku poszukiwania pracy za granicą.

Szkolenie

W większości przypadków duże zakłady poligraficzne zatrudniające **operatorów maszyn introligatorskich** organizują we współpracy z producentami sprzętu poligraficznego szkolenia podnoszące kwalifikacje pracowników.

Szkolenia mogą być również oferowane przez szkoły, ośrodki i centra kształcenia zawodowego oraz inne instytucje działające na rynku usług szkoleniowych w zakresie usług introligatorskich i poligraficznych.

Szkolenie może być:

- organizowane na własne potrzeby (dla kandydatów do pracy i pracowników) przez pracodawców zatrudniających w zawodzie,
- przez producentów maszyn, urządzeń i wyposażenia poligraficznego,
- przez organizacje branżowe.

Przykładowa tematyka szkoleń może dotyczyć:

- obsługi i konserwacji narzędzi, przyrządów, maszyn i urządzeń introligatorskich,
- wykonywania operacji introligatorskich,
- kontroli procesu technologicznego i gotowej produkcji poligraficznej.

Organizatorzy tych szkoleń z reguły poświadczają uzyskane przez uczestników kompetencje stosownymi certyfikatami/zaświadczeniami o ukończeniu szkolenia.

WAŻNE:

Więcej informacji o instytucjach oferujących kształcenie, szkolenie i/lub walidację kompetencji w ramach zawodu można uzyskać, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 31.10.2018]:

Szkolnictwo wyższe:

www.wyberzstudia.nauka.gov.pl

Szkolnictwo zawodowe:

<https://www.gov.pl/web/edukacja/ksztalcenie-zawodowe>

<http://doradztwo.ore.edu.pl/wyberam-zawod>

<https://zrp.pl>

Szkolenia zawodowe:

Rejestr Instytucji Szkoleniowych – <http://www.stor.praca.gov.pl/porta/#/ris>

Baza Usług Rozwojowych – <https://uslugirozwojowe.parp.gov.pl>

Inne źródła danych:

Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji – <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

Bilans Kapitału Ludzkiego – <https://bkl.parp.gov.pl>

Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji – <http://www.frse.org.pl>, <http://europass.org.pl>

Learning Opportunities and Qualifications in Europe – <https://ec.europa.eu/ploteus>

4.3. Zarobki osób wykonujących dany zawód/daną grupę zawodów

Obecnie (2018 r.) wynagrodzenie osób pracujących w zawodzie **operator maszyn introligatorskich** wynosi od 2300 zł do 3400 zł brutto, w przeliczeniu na jeden etat. Doświadczeni operatorzy maszyn introligatorskich mogą liczyć na wynagrodzenie zbliżone do górnej granicy tego przedziału.

Poziom wynagrodzenia osób wykonujących zawód operatora maszyn introligatorskich uzależniony jest m.in. od:

- wielkości firmy,
- stażu pracy i doświadczenia zawodowego,
- rodzaju pracodawcy (prywatny, publiczny),
- regionu zatrudnienia,
- szczegółowego zakresu zadań,
- koniunktury na rynku pracy.

WAŻNE:

Zarobki osób wykonujących dany zawód/grupę zawodów są orientacyjne i mogą szybko stracić aktualność. Dlatego na bieżąco należy sprawdzać, jakie zarobki oferuje rynek pracy, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 31.10.2018]:

Wynagrodzenie w Polsce według danych GUS:

<http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rynek-pracy/pracujacy-zatrudnieni-wynagrodzenia-koszty-pracy>

Przykładowe portale informujące o zarobkach:

<https://wynagrodzenia.pl/gus>

<https://wynagrodzenia.pl/kategoria/zarobki-na-stanowiskach-i-szczegablach>

<https://sedlak.pl/raporty-placowe>

<https://zarobki.pracuj.pl>

<https://www.forbes.pl/ogolnopolskie-badanie-wynagrodzen>

<https://www.kariera.pl/wynagrodzenia>

4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie

W zawodzie **operator maszyn introligatorskich** jest możliwe zatrudnianie osób niepełnosprawnych.

Warunkiem niezbędnym do zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie jest identyfikacja indywidualnych barier i dostosowanie technicznych i organizacyjnych warunków środowiska pracy oraz stanowiska pracy do potrzeb zatrudnienia osób:

- z dysfunkcją narządu słuchu, słabo słyszających, głuchych, głuchoniemych z zaburzeniami głosu, mowy i słuchu (03-L), gdy możliwa jest korekcja aparatem słuchowym, umożliwiającą skuteczny kontakt interpersonalny i komunikację,
- z dysfunkcją narządu wzroku (04-O), jeśli posiadana wada skorygowana jest okularami lub szklami kontaktowymi,
- z niewielkimi zaburzeniami mowy (03-L), jeśli umożliwiają skuteczną komunikację interpersonalną i komunikację,
- z niewielką dysfunkcją kończyn dolnych (05-R), która nie wyklucza stania i chodzenia.

WAŻNE:

Decyzja o zatrudnieniu osoby z jakimkolwiek rodzajem niepełnosprawności może być podjęta wyłącznie po indywidualnej konsultacji z lekarzem medycyny pracy.

5. ODNIESIENIE DO EUROPEJSKIEJ KLASYFIKACJI UMIEJĘTNOŚCI/KOMPETENCJI, KWALIFIKACJI I ZAWODÓW (ESCO)

Europejska klasyfikacja umiejętności/kompetencji, kwalifikacji i zawodów (European Skills/Competences, Qualifications and Occupations – ESCO) jest narzędziem łączącym rynek edukacji z rynkiem pracy. ESCO jest częścią strategii „Europa 2020”. W klasyfikacji określono i uszeregowano umiejętności, kompetencje, kwalifikacje i zawody istotne dla unijnego rynku pracy oraz kształcenia i szkolenia. Tworzenie europejskiego rynku pracy, a w przyszłości wspólnego obszaru kształcenia ustawicznego wymaga, aby zdobywane przez jednostki umiejętności oraz kwalifikacje były zrozumiałe oraz łatwo porównywalne między krajami, a także – by promowały mobilność wśród pracowników.

Obecnie (2018 r.) klasyfikacja ESCO jest dostępna w 27 językach (w 24 językach UE, islandzkim, norweskim i arabskim) za pośrednictwem platformy ESCO: <https://ec.europa.eu/esco/portal/home>

Klasyfikacja ESCO została oparta na trzech filarach i pokazuje w sposób systematyczny relacje między nimi:

- **Zawody:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/occupation>
- **Umiejętności/Kompetencje:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/skill>
- **Kwalifikacje:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/qualification>

6. ŹRÓDŁA DODATKOWYCH INFORMACJI O ZAWODZIE

Podstawowe regulacje prawne:

Stan prawny na dzień: 31.10.2018 r.

- Ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 986, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 992, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1265 i 1149, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 22 marca 1989 r. o rzemiośle (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1267).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2017 r. w sprawie kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych (Dz. U. poz. 1632).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2017 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie (Dz. U. z 2017 r. poz. 1663).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 31 marca 2017 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach (Dz. U. poz. 860, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 marca 2017 r. w sprawie klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego (Dz. U. poz. 622, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 10 stycznia 2017 r. w sprawie egzaminu czeladniczego, egzaminu mistrzowskiego oraz egzaminu sprawdzającego, przeprowadzanych przez komisje egzaminacyjne izb rzemieślniczych (Dz. U. poz. 89, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji typowych dla kwalifikacji o charakterze zawodowym – poziomy 1–8 (Dz. U. poz. 537).
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 sierpnia 2014 r. w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy oraz zakresu jej stosowania (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 227).
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 26 września 1997 r. w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy (t.j. Dz. U. z 2003 r. Nr 169, poz. 1650, z późn. zm.).

- PN-P-55501:1983 Oprawy introligatorskie. Podział i charakterystyka techniczna.
- PN-P-55502:1990 Oprawy introligatorskie. Wymagania i badania.

Literatura branżowa:

- Clossey D., Hershey J.M.: Procesy introligatorskie i wykończeniowe współczesnej poligrafii. Centralny Ośrodek Badawczo-Rozwojowy Przemysłu Poligraficznego, Warszawa 2008.
- German C.: Systemy produkcyjne w poligrafii. Centralny Ośrodek Badawczo-Rozwojowy Przemysłu Poligraficznego, Warszawa 2007.
- Magdzik S., Jakucewicz S.: Podstawy poligrafii. Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 2005.
- Magdzik S., Jakucewicz S.: Materiałoznawstwo dla szkół poligraficznych. Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 2008.
- Magdzik S.: Introligatorstwo przemysłowe. Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 1998.
- Poligrafika – miesięcznik. Alfa-Print Sp. z o.o., Warszawa.
- Świat Druku – miesięcznik. Polski Drukarz Sp. z o.o., Łódź.
- Tedesco T.J.: Procesy introligatorskie i wykończeniowe współczesnej poligrafii. Centralny Ośrodek Badawczo-Rozwojowy Przemysłu Poligraficznego, Warszawa 2008.

Zasoby internetowe [dostęp: 31.10.2018]:

- Baza danych standardów kwalifikacji/kompetencji zawodowych i modułowych programów szkoleń: <ftp://kwalifikacje.praca.gov.pl>
- Bielska Szkoła Przemysłowa: http://www.bsp.bielsko.pl/wp-content/uploads/2015/09/ctg_kl_1_01_podst_pojecia.pdf
- BMT PACKING: <http://bmt-packing.pl/foliowanie>
- Informator o egzaminie potwierdzającym kwalifikacje w zawodzie Technik procesów introligatorskich 311936: https://cke.gov.pl/images/_EGZAMIN_ZAWODOWY/informatory/formula_2017/311936.pdf
- OpenPrint.pl: <https://www.openprint.pl/sloownik-pojec-drukarskich>
- Polski Komitet Normalizacyjny: <https://www.pkn.pl>
- Polskie Książki Telefoniczne: <https://www.pkt.pl/artukul/rodzaje-maszyn-introligatorskich-10085>
- Portal Asystent BHP: <https://asystemtbhp.pl>
- Portal Branżowy: <https://zawody.kwalifikacjazawodowe.info/s/3505/74627-Wyberz-zawod-dla-siebie/107532-Introligator.htm>
- Portal Branżowy: https://www.praca.pl/poradniki/lista-stanowisk/przemysl-produkcja/maszynista-maszyn-introligatorskich_pr-1044.html
- Portal Branżowy: <https://zarobki.pracuj.pl/stanowiska/produkcja/operator-maszyn-introligatorskich>
- Portal Branżowy: <https://www.openprint.pl/sloownik-pojec-drukarskich>
- Portal Branżowy: <http://www.pasja.com.pl/pl/co-robimy/uslugi-introligatorskie/perforowanie>
- Portal Branżowy: http://www.cinek.xo.pl/grafika_reklamowa/maszyny_poligraficzne.html
- Wojewódzki Urząd Pracy w Szczecinie: http://wupszczecin.home.pl/poradnik_gci/8_przewodnik_po_zawodach/5_tom.pdf
- Standardy orzecznictwa lekarskiego ZUS: <http://www.zus.pl/lekarze/publikacje/standardy-orzecznictwa-lekarskiego-zus>
- Wschód Agencja Usługowa: <http://www.wschod.lublin.pl/drukarnia/sloownik-terminow-poligraficznych>
- Wyszukiwarka opisów zawodów: <http://psz.praca.gov.pl/rynek-pracy/bazy-danych/klasyfikacja-zawodow-i-specjalnosc/wyszukiwarka-opisow-zawodow>
- Zespół Szkół Ekonomiczno-Technicznych w Gliwicach: http://zset.strefa.pl/wp-content/uploads/2016/04/maszyny-poligraficzne_DOBREEEE.pdf
- Związek Rzemiosła Polskiego: Wykaz standardów egzaminacyjnych: <https://zrp.pl/dzialalnosc-zrp/oswiata-zawodowa/egzaminy/standardy-egzaminacyjne/wykaz-standardow-egzaminacyjnych>

7. SŁOWNIK POJĘĆ

7.1. Definicje powiązane z opisem informacji o zawodzie (zawodoznawcze)

Nazwa pojęcia	Definicja pojęcia
Awans zawodowy	Wyróżnia się dwa podstawowe rodzaje awansu – pionowy oraz poziomy. Awans pionowy oznacza zmianę stanowiska na wyższe w hierarchii przedsiębiorstwa/organizacji oraz przyznanie wyższego wynagrodzenia i poszerzenie uprawnień, np. awans polegający na osiągnięciu wyższego stopnia wymagań formalnych w policji, w wojsku, mianowanie na wyższy stopień – awans nauczycielski. Awans poziomy oznacza zmianę stanowiska niepociągającą za sobą zmiany pozycji pracownika w hierarchii firmy, np. objęcie dodatkowego stanowiska przez pracownika, powierzenie nowych zadań, rozszerzenie uprawnień i zakresu podejmowanych decyzji.
Czynności zawodowe	Są to działania podejmowane w ramach zadania zawodowego i dające efekt w postaci realizacji celu przewidzianego w zadaniu zawodowym.
Edukacja formalna	Kształcenie realizowane przez publiczne i niepubliczne szkoły oraz inne podmioty systemu oświaty, uczelnie oraz inne podmioty systemu szkolnictwa wyższego w ramach programów, które prowadzą do uzyskania kwalifikacji pełnych oraz kwalifikacji nadawanych po ukończeniu studiów podyplomowych (zgodnie z ustawą Prawo o szkolnictwie wyższym) albo kwalifikacje w zawodzie (zgodnie z przepisami oświatowymi).
Edukacja pozaformalna	Kształcenie i szkolenie realizowane w ramach programów, które nie prowadzą do uzyskania kwalifikacji pełnych lub kwalifikacji właściwych dla edukacji formalnej.
Efekty uczenia się	Wiedza, umiejętności oraz kompetencje społeczne nabyte w procesie uczenia się (w ramach edukacji formalnej, edukacji pozaformalnej lub poprzez uczenie się nieformalne).
Europejskie Ramy Kwalifikacji (ERK)	Przyjęta w Unii Europejskiej struktura i opis poziomów kwalifikacji umożliwiające porównanie kwalifikacji uzyskiwanych w różnych państwach. W ERK wyróżniono 8 poziomów kwalifikacji opisywanych za pomocą efektów uczenia się (wiedza, umiejętności i kompetencje). ERK stanowi układ odniesienia do krajowych ram kwalifikacji, w tym do PRK.
Kody niepełnosprawności	Są symbolami rodzaju schorzenia, które ma decydujący wpływ na to, do jakich prac osoba niepełnosprawna może być kierowana, a do jakich nie powinna ze względu na jej zdrowie i skuteczność pracy na danym stanowisku. Podstawowe kody niepełnosprawności: 01-U upośledzenie umysłowe, 02-P choroby psychiczne, 03-L zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu, 04-O choroby narządu wzroku, 05-R upośledzenie narządu ruchu, 06-E epilepsja, 07-S choroby układu oddechowego i krążenia, 08-T choroby układu pokarmowego, 09-M choroby układu moczowo-płciowego, 10-N choroby neurologiczne, 11-I inne, w tym schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego, 12-C całościowe zaburzenia rozwojowe.
Kompetencje społeczne	Jest to rozwinięta w toku uczenia się zdolność kształtowania własnego rozwoju oraz autonomicznego i odpowiedzialnego uczestniczenia w życiu zawodowym i społecznym, z uwzględnieniem etycznego kontekstu własnego postępowania.
Kompetencje kluczowe	Są to kompetencje (połączenie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych) integracji społecznej i zatrudnienia potrzebne w życiu zawodowym i pozazawodowym oraz do bycia aktywnym obywatelem. Na potrzeby opracowania informacji o zawodach wyróżniono 9 kompetencji, które zostały wybrane i pogrupowane ze zbioru 15 kompetencji kluczowych wyodrębnionych w Międzynarodowym Badaniu Kompetencji Osób Dorosłych – Projekt PIAAC prowadzonym cyklicznie przez OECD.
Kompetencja zawodowa	Jest to układ wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych niezbędnych do wykonywania, w ramach wydzielonego zakresu pracy w zawodzie zestawu zadań zawodowych. Posiadanie jednej lub kilku kompetencji zawodowych powinno umożliwić zatrudnienie na co najmniej jednym stanowisku pracy w zawodzie.

Kwalifikacja	Oznacza zestaw efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych nabytych w edukacji formalnej, edukacji pozaformalnej lub poprzez uczenie się nieformalne, zgodnych z ustalonymi dla danej kwalifikacji wymaganiami, których osiągnięcie zostało sprawdzone w procesie walidacji oraz formalnie potwierdzone przez uprawniony podmiot certyfikujący. W Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji wyodrębniono 4 rodzaje kwalifikacji: pełne, cząstkowe, rynkowe i uregulowane.
Polska Rama Kwalifikacji (PRK)	Opis ośmiu wyodrębnionych w Polsce poziomów kwalifikacji odpowiadających odpowiednim poziomom Europejskich Ram Kwalifikacji sformułowany za pomocą ogólnych charakterystyk efektów uczenia się dla kwalifikacji na poszczególnych poziomach ujętych w kategoriach wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych.
Potwierdzanie kompetencji	Jest to proces polegający na sprawdzeniu, czy kompetencje wymagane dla danej kwalifikacji zostały osiągnięte. Terminy o podobnym znaczeniu: „walidacja”, „egzaminowanie”. Proces ten prowadzi do certyfikacji – wydania przez upoważnioną instytucję „dyplomu”, „świadectwa”, „certyfikatu”.
Sektorowa Rama Kwalifikacji (SRK)	Opis poziomów kwalifikacji funkcjonujących w danym sektorze lub branży; poziomy Sektorowych Ram Kwalifikacji odpowiadają odpowiednim poziomom Polskiej Ramy Kwalifikacji.
Sprawności sensomotoryczne	Są to sprawności związane z funkcjonowaniem narządów zmysłów (wzroku, słuchu, smaku, powonienia, dotyku) oraz narządu ruchu (sprawność rąk, precyzja ruchów rąk, sprawność nóg, koordynacja wzrokowo-ruchowa itp.).
Stanowisko pracy	Jest to miejsce pracy w strukturze organizacyjnej, np. przedsiębiorstwa, instytucji, organizacji, w ramach którego pracownik wykonuje zadania zawodowe stale lub okresowo. Do prawidłowego wykonywania zadań na danym stanowisku pracy konieczne jest posiadanie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych właściwych dla kompetencji zawodowych wyodrębnionych w zawodzie.
Tytuł zawodowy	Jest przyznawany osobie, która udowodniła, że posiada określony zasób wiedzy i umiejętności potrzebny do wykonywania danego zawodu. W niektórych grupach zawodowych (technicy, lekarze, rzemieślnicy) istnieją ustawowo zadekretowane nazwy i hierarchie tych tytułów, podczas gdy w innych nie ma takich systemów. Przykładowo tytuły zawodowe uzyskiwane w szkołach i placówkach oświaty to: robotnik wykwalifikowany i technik, w rzemiośle: uczeń, czeladnik, mistrz, w kulturze fizycznej: trener, instruktor, menedżer sportu.
Umiejętności	Jest to przyswojona w procesie uczenia się zdolność do wykonywania zadań i rozwiązywania problemów właściwych dla dziedziny uczenia się lub działalności zawodowej.
Uprawnienia zawodowe	Oznaczają posiadanie prawa do wykonywania czynności zawodowych (zawodu), do których dostęp jest ograniczony poprzez przepisy prawne przewidujące konieczność posiadania odpowiedniego wykształcenia, spełnienia wymagań kwalifikacyjnych lub innych dodatkowych wymagań.
Uczenie się nieformalne	Uzyskiwanie efektów uczenia się poprzez różnego rodzaju aktywność poza edukacją formalną i edukacją pozaformalną, w tym poprzez samouczenie się i doświadczenie uzyskane w pracy.
Walidacja	Oznacza sprawdzenie, czy osoba ubiegająca się o nadanie określonej kwalifikacji, niezależnie od sposobu uczenia się (edukacja formalna, pozaformalna i uczenie się nieformalne) tej osoby, osiągnęła wyodrębnioną część lub całość efektów uczenia się wymaganych dla tej kwalifikacji.
Wiedza	Jest to zbiór opisów obiektów i faktów, zasad, teorii oraz praktyk przyswojonych w procesie uczenia się, odnoszących się do dziedziny uczenia się lub działalności zawodowej.
Wykształcenie	Oznacza rezultat procesu kształcenia w zakresie ogólnym i specjalistycznym charakteryzowany na podstawie: <ul style="list-style-type: none"> – poziomu wykształcenia odpowiadającego poziomowi ukończonej szkoły (np. wykształcenie: podstawowe, gimnazjalne, ponadpodstawowe, ponadgimnazjalne, czeladnicze, policealne, wyższe (pierwszy, drugi i trzeci stopień), – profilu wykształcenia (ukończonej szkoły) lub dziedziny wykształcenia (kierunek lub kierunek i specjalność ukończonej szkoły wyższej lub wyższej szkoły zawodowej).
Zadanie zawodowe	Jest to logiczny wycinek lub etap pracy w ramach zawodu o wyraźnie określonym początku i końcu wykonywany na stanowisku pracy. Na zadanie zawodowe składa się układ czynności zawodowych powiązanych jednym celem, kończący się określonym wytworem, usługą lub istotną decyzją. W wyniku podziału pracy każdy zawód różni się wykonywanymi zadaniami, na które składają się czynności zawodowe.

Zawód	Jest to zbiór zadań zawodowych wyodrębnionych w wyniku społecznego podziału pracy, wykonywanych przez poszczególne osoby i wymagających odpowiednich kwalifikacji i kompetencji (wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych), zdobytych w wyniku kształcenia lub praktyki. Wykonywanie zawodu stanowi źródło utrzymania.
Zintegrowany System Kwalifikacji (ZSK)	Wyodrębniona część Krajowego Systemu Kwalifikacji, w której obowiązują określone w ustawie standardy opisywania kwalifikacji oraz przypisywania poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji do kwalifikacji, zasady włączania kwalifikacji do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji i ich ewidencjonowania w Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji (ZRK), a także zasady i standardy certyfikowania kwalifikacji oraz zapewniania jakości nadawania kwalifikacji. Informacje o ZSK są dostępne pod adresem: https://www.kwalifikacje.gov.pl
Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji (ZRK)	Rejestr publiczny prowadzony w systemie teleinformatycznym ewidencjonujący kwalifikacje włączone do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji. Informacje o ZRK są dostępne pod adresem: https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl

7.2. Definicje związane z wykonywaniem zawodu (branżowe)

Lp.	Nazwa pojęcia	Definicja	Źródło
1	Druk luźny	Druk składający się z jednej części lub kilku nie połączonych między sobą, przykładowo: ulotki, plakaty, torebki papierowe. Jest to najprostsza forma produktu poligraficznego.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki
2	Druk łączony	Składa się z dwóch lub większej ilości arkuszy połączonych ze sobą, stanowiących jedną całość. Nie mają jednak odrębnie wykonanej okładki. Przykładem mogą tu być bloczki, czasopisma, broszury.	http://www.bsp.bielsko.pl/wp-content/uploads/2015/09/ctg_kl_1_01_podst_pojecia.pdf [dostęp: 31.10.2018]
3	Foliowanie	Pokrycie druku folią. Ma na celu podniesienie estetyki produktów, ich prawidłowe zabezpieczenie, pakowanie, łączenie w celach promocyjnych.	http://bmt-packing.pl/foliowanie [dostęp: 31.10.2018]
4	Krajarka papieru	Maszyna używana w introligatorstwie do cięcia, krajania, przekrawania zadrukowanych i niezadrukowanych arkuszy papieru.	Kalisz B. (oprac.), Słownik wydawcy. Wydawnictwo Techniczno-Naukowe, Warszawa 1997
5	Lakierowanie	Pokrywanie lakierem druku; sposób uszlachetniania druku, podnoszenia jego jakości lub atrakcyjności podłoża drukowego; służy również zabezpieczeniu zadrukowanej powierzchni przed ścieraniem się farby lub zmiany jej wyglądu.	https://www.openprint.pl/slo-wnik-pojec-drukarских [dostęp: 31.10.2018]
6	Laminowanie	Polega na połączeniu całej powierzchni druku z przezroczystą folią z tworzywa sztucznego. Proces ten wykonuje się na urządzeniach zwanych laminówkami. Rozróżniamy dwa rodzaje laminowania: klejowe i termiczne.	http://www.cinek.xo.pl/grafika_reklamowa/maszyny_poligraficzne.html [dostęp: 31.10.2018]
7	Linie potokowe	Połączenie maszyn do wykonywania kilku operacji technologicznych w jednym ciągu. Wydajność linii potokowych jest wielokrotnie wyższa niż pojedynczych maszyn.	http://zset.strefa.pl/wp-content/uploads/2016/04/maszyny-poligraficzne_DOBREEEE.pdf [dostęp 31.10.2018]
8	Niciarka	Maszyna introligatorska do szycia nićmi jedno lub wieloskładkowych wkładów książki.	http://www.wschod.lublin.pl/drukarnia/sloownik-terminow-poligraficznych [dostęp: 31.10.2018]

9	Obwoluta	Papierowa okładka ochronna zakładana na właściwą okładkę książki, mająca zagięte brzegi (skrzydełka), zachodzące na wewnętrzne strony okładek. Użycie obwoluty podnosi standard publikacji i świadczy o staranności edytorskiej wydawcy.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki
10	Oprawa	Produkt poligraficzny. Składa się z wielu połączonych ze sobą kartek oraz połączoną z nimi oddzielnie wykonaną okładką.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki
11	Panel operacyjny	Element urządzenia służący do komunikacji człowieka z maszyną: odbierania i przekazywania sygnałów, zbierania aktualnych danych (pomiarów) z kontrolowanych procesów, ich wizualizacja, sterowanie tymi procesami oraz alarmowanie.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki
12	Prasa introligatorska	Maszyna do prasowania półproduktów oraz gotowych produktów, np. składek, wkładów, książek.	http://www.wschod.lublin.pl/drukarnia/sownik-terminow-poligraficznych [dostęp: 31.10.2018]
13	Perforowanie	Polega na nacinaniu tektury, papieru, kartonu lub innego podłoża, aby łatwo można je oderwać lub oddzielić. Kształt nacięć można dobierać w zależności od materiału lub wymagań estetycznych projektu. Perforacja może mieć kształt dziurek lub dłuższych odcinków.	http://www.pasja.com.pl/pl/co-robimy/uslugi-introligatorskie/perforowanie [dostęp 31.10.2018]
14	Przegląd okresowy	Zespół czynności serwisowych wykonywanych przez wyspecjalizowane firmy. Odbywa się on po wykonaniu określonej ilości wyrobów lub w zaznaczonym terminie, np. co 6 miesięcy.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki
15	Uzlachetnianie produktów poligraficznych	Szeroka gama procesów technologicznych podejmowanych w celu zwiększenia odporności na działanie czynników mechanicznych, wodę, wilgoć czy światło. Innym powodem jest zwiększenie atrakcyjności wizualnej produktu.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki
16	Wkład	Komplet zadrukowanych składek ułożonych z zachowaniem kolejności stron, przygotowanych do połączenia z okładką.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki
17	Złamywanie arkuszy	Jedno- lub wielokrotne zgięcie arkusza papieru do wymaganego formatu, z jednoczesnym ściśnięciem w miejscu zgięcia w celu uzyskania trwałego odkształcenia. W wyniku złamywania powstaje tzw. składka.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki

ZASTOSOWANIE INFORMACJI O ZAWODACH

Wsparcie dla pracowników i klientów instytucji rynku pracy w zakresie:

- skutecznego podejmowania decyzji dotyczących wyboru zawodu, pracy/zatrudnienia,
- nabywania nowych lub rozszerzania już posiadanych kompetencji zawodowych,
- zmiany kwalifikacji zawodowych zgodnie z potrzebami rynku pracy,
- dopasowywania treści szkoleń kontraktowanych przez urzędy pracy do potrzeb rynku pracy.

Wsparcie dla różnych grup interesariuszy w zakresie:

- poradnictwa i doradztwa zawodowego,
- tworzenia i aktualizacji ofert szkoleniowych dla rynku pracy,
- dostosowania oferty kształcenia zawodowego do wymagań rynku pracy,
- tworzenia i aktualizacji opisów stanowisk pracy,
- przygotowania lub aktualizacji opisu kwalifikacji rynkowych wprowadzanych do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji.